

Graczyk, Waldemar

Sprawozdanie z działalności naukowej w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku w 1998 roku

Studia Płockie 27, 229-233

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Waldemar Graczyk

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ W WYŻSZYM SEMINARIUM DUCHOWNYM W PŁOCKU W 1998 ROKU

Często podkreśla się, że poprzez studium, zwłaszcza teologii, kapłan czy kandydat do kapłaństwa wzrasta w życiu duchowym i lepiej przysposabia się do pełnienia posługi pasterskiej. Właśnie na aspekt pracy intelektualnej w życiu plockiej wspólnoty seminaryjnej w 1998 roku pragnę zwrócić uwagę. Do najważniejszych wydarzeń w tym zakresie należą:

1. Sympozjum naukowe
2. Sesja naukowa z okazji 20 – lecia pontyfikatu papieża Jana Pawła II
3. Spotkania organizowane w ramach cyklu „Ludzie kultury w posłudze myślenia i odpowiedzialności”.

I. Sympozjum

Najważniejszym wydarzeniem w Seminarium w ciągu roku, związanym z intelektualnym dociekaniem poznawanej Prawdy, jest sympozjum naukowe. W minionym 1998 roku, odbyło się ono w dniach od 12 do 14 listopada, pod hasłem „Europa 2001. Zaproszenie do odpowiedzialności”. Organizatorem wspaniałej uczyt intelektualnej było Koło Naukowe WSD wraz z opiekunem ks. prof. dr hab. Henrykiem Seweryniakiem, przy wydatnej pomocy Komitetu Integracji Europejskiej. W sympozjum wzięli udział klerycy z wielu seminariów diecezjalnych i zakonnych, młodzież szkół średnich i przedstawiciele środowisk naukowych miasta. Dlaczego taki temat stał się przedmiotem refleksji? Chyba dlatego, że zjednoczona Europa już wkrótce stanie się naszą codziennością. Co więcej, Jan Paweł II, przemawiając w Parlamencie Europejskim dnia 11 października 1998 r. powiedział: „Czyż Kościół mógłby nie interesować się budowaniem Europy, skoro od stuleci żyje pośród tworzących ją narodów, które niegdyś doprowadził do źródeł

chrztu i dla których wiara chrześcijańska jest i pozostaje elementem kulturowej tożsamości”.

Pierwszy dzień sympozjalnych obrad był poświęcony poznawaniu „europejskiego ABC”. Dołączenie Polski do grona Piętnastki jest nieuniknione. Na ten temat zarówno z punktu widzenia Kościoła jak i interesu państwa wypowiadało się wielu znawców tego zagadnienia. Arcybiskup J. Życiński stwierdził wprost, że negacja sensu integracji Polski z Unią Europejską jest czymś równie absurdalnym jak np. ewentualna ustawa zamykająca wirusowi grypy wejście na teren Rzeczypospolitej. Skojarzenia z komunistycznym internacjonalizmem czy obawy przed falą obcokrajowców wykupujących polską ziemię są najczęściej efektem uprawiania demagogicznej propagandy zarówno ze strony tzw. „eurosceptyków” jak i „euroentuzjastów”. Europy nie trzeba się bać, nie można nią straszyć. Z pewnością nie da się uniknąć wielu niesprawiedliwości, nie znaczy to jednak, że trzeba się zamknąć we własnym domu i czekać na śmierć.

Nasze wejście do grona państw Unii nie musi też kojarzyć się z kompleksem ubogich krewnych czekających na łaskawe wsparcie – przekonywał redaktor Adam Pawłowicz. Minęły już czasy, kiedy Polak wyjeżdżający na Zachód z oszczędności spał na dworcu i pił wodę z fontanny. Polska i Polacy są dziś równorzędnymi partnerami dla Niemców, Francuzów czy Holendrów.

Praca w „Warsztatach europejskich” wypełniła drugi dzień sympozjum. W ramach grup prowadzonych przez prof. Anielę Dylus, o. Jarosława Głodka OP, o. Wojciecha Jędrzejewskiego OP, Jerzego Antoniego Sobocińskiego i ks. dra hab. Jerzego Szymika, trwały gorące dyskusje o gospodarce, polityce, rolnictwie, kulturze i duszpasterstwie w procesie integracji europejskiej. Wieczór upływał pod znakiem rozmowy z min. Ryszardem Czarneckim na temat „powszedniego dnia” integracji.

W czasie sympozjalnych obrad ujawniły się także integracyjne „punkty zapalne”. Gorąca dyskusja towarzyszyła spotkaniom poświęconym sytuacji polskiego rolnictwa. Doradca ministra d/s rolnych w Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej, Jerzy Antoni Sobociński, stanął przed bardzo trudnym zadaniem wyjaśnienia, co stanie się z ludźmi wsi dla których wejście do Unii stanie się początkiem końca ich gospodarstw i całego życiowego dorobku. Niestety na wiele pytań nie uzyskano odpowiedzi.

Aby poznać i zrozumieć Europę, trzeba sięgnąć do jej początków – do chrześcijańskiego ducha. Bowiem bez jedności ducha, jak przypomniał w Gnieźnie w ubiegłym roku Ojciec św. Jan Paweł II, nie będzie możliwa jedność Kontynentu. W odkrywaniu duchowych fundamentów Europy wprowadzał uczestników Sympozjum benedyktyn o. Leon Knabit. W czasie „europejskich rekolekcji” ojciec Leon przypomniał pojęcia, niegdyś podstawowe, dziś nieco zapomniane: praca, modlitwa, odpowiedzialność. To właśnie na fundamencie tych wartości zbudowano kulturę Starego Kontynentu. Europa św. Benedykta nie była ani oazą spokoju ani krainą dobrobytu. Jedną wiarą, wspólną pracą nad jasno określonym celem i odwagą w podejmowaniu nowych wyzwań dały początek procesowi,

którego efektem końcowym stała się rzeczywistość jedności Europy i nadanie chrześcijańskiej, ewangelicznej tożsamości ludom, które nie wiedziały czym jest Prawda, Dobro i Piękno. W europejskiej wspólnotcie Ducha byliśmy zawsze – mówił o. Leon. O żadnym wchodzeniu „do Europy” nie może więc być teraz mowy. To, co nas czeka to integracja ze strukturami europejskimi, od których dzieliła nas do niedawna „żelazna kurtyna”. Lęki, jakie się w związku z tym pojawiają, należy przewycięzać i swoim doświadczeniem ubogacać.

Sięganiem do duchowych korzeni Europy oprócz konferencji o. Leona, były Nieszpory o św. Benedykcie. Przewodniczył im biskup Roman Marcinkowski. Kaplicę seminaryjną wypełniły chorałowe melodie w wykonaniu *Pueri Cantores Plo-censes*.

Kościół w Polsce oceniany w perspektywie procesów integracyjnych prezentuje się bardzo pozytywnie. O. Jarosław Głodek OP z Instytutu *Tertio Millenio Ad-veniente* przytoczył szereg danych wskazujących na ożywienie i pogłębienie życia religijnego Polaków. Dużą popularnością cieszą się różnego rodzaju ruchy katolickie i stowarzyszenia.

Takie stanowisko potwierdził ostatniego dnia obrad biskup Piotr Libera, Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski. W bardzo złożonej sytuacji społecznej, szczególnie niebezpieczne wydają się próby wykorzystywania autorytetu Kościoła, symboli religijnych czy też katolickich środków przekazu do uprawiania politycznej propagandy i szerzenia wszystkiego co jest sprzeczne z zasadą ewangelicznej miłości. Dyskusję nad odpowiedzialnością za Europę 2001 zamknęło wystąpienie Marcina Przeworskiego, redaktora naczelnego Katolickiej Agencji Informacyjnej. Ostatnim akcentem spotkania sympozjalnego była interpretacja poezji Anny Kamieńskiej w wykonaniu Joanny Szczepkowskiej. Po tym poetyckim przesłaniu Biskup Płocki Zygmunt Kamiński dokonał zamknięcia Sympozjum.

II. Sesja naukowa z okazji 20 – lecia pontyfikatu papieża Jana Pawła II

Równie ważnym wydarzeniem w życiu seminaryjnej wspólnoty w minionym roku była sesja naukowa zorganizowana 16 października 1998 r. „*Jan Paweł II – Dar i Tajemnica*” – w 20 – lecie pontyfikatu Jana Pawła II. Wykład inauguracyjny sesję pt. „*Poetyka świata Jana Pawła II*” wygłosił ks. mgr Tomasz Opaliński. Autor wystąpienia zwrócił uwagę na to, że Ojciec św. w ciągu swojego życia wypo-wiadał się poprzez poematy refleksyjne, wykorzystując formę traktatu i medytacji.

Doświadczenie Boga ma swoje odniesienie do relacji międzyludzkich. Służyć człowiekowi, to przede wszystkim pomagać mu w odnajdowaniu sensu własnej egzystencji. Kościół i papież – jako widzialny jego przewodnik – czyni to, wykorzystując krytycznie i twórczo dorobek myśli filozoficznej. Ma to pomóc w odnalezieniu własnej drogi do Chrystusa – podkreślał ks. dr Bogdan Czupryn. W czasie wykładu zwrócił uwagę na trzy słowa, „nie lękajcie się”, które wyznaczyły kształt pontyfikatu Jana Pawła II. Prelegent podkreślił, że papież – Polak, doskonale zna

nasze polskie lęki, mówi najczęściej o życiu i nadziei, pokazuje powody do radości i dumy. Wskazuje przez to Sługom Słowa, żeby nie koncentrowali się na zagrożeniach, jakie przyniosła wolność, ale umieli dziękować Bogu za jej dar i uczyli dziękczynienia.

Do tej myśli powracano jeszcze wielokrotnie. Wyrażenie papieża „Nie lękajcie się” to wezwanie nie tyle do odważnego wyznawania wiary co raczej do pozbycia się lęku przed samym Chrystusem i miłością Boga. To zawołanie papieża stało się zarazem wyzwaniem – podkreślał ks. mgr M. Tabaka – rzuconym tryumfującemu marksizmowi i zastąpienie jego demonicznego humanizmu, humanizmem chrześcijańskim. To wyzwanie mógł rzucić tylko papież – Polak. Bowiem tylko w jego osobie mogło się ucieleśnić świadectwo narodu, który dzięki kulturze opartej na „korzeniu jakim jest Chrystus”, już wygrał z marksizmem walkę o hegemonię kulturalną.

Pontyfikat Jana Pawła II to również wielkie zmaganie się z nowożytnością. Papież podejmuje duchowy i intelektualny wysiłek – podkreślali ks. dr Andrzej Kobylński i ks. dr Leszek Misiarczyk – w celu wypracowania właściwej oceny tego wszystkiego, co należy do dziedzictwa epoki nowożytnej. Papież wskazuje na niewątkliwe osiągnięcia człowieka nowożytnego, ale nie zapomina też o krytyce słabych stron nowożytności. Do wielkich dokonań ludzkiego ducha Jan Paweł II zalicza wypracowanie w epoce nowożytnej takich idei jak np. prawa człowieka i godność osoby ludzkiej. Surowej krytyce zostają natomiast poddane ciemne strony nowożytności: kryzys etyczny i rozwój kultury śmierci, idea wolności bez prawdy, ateizm.

Zwieńczeniem sesji naukowej było otwarcie wystawy „Jan Paweł II – dar myśli i słowa”, przygotowanej przez Sekcję Historyczną Koła Naukowego WSD pod kierunkiem ks. dra Waldemara Graczyka. Unikalne świadectwa z 16 października 1978 roku nie kryły w sobie nuty zaskoczenia, że oto na Stolicy Piotrowej zasiadł nie – Włoch, co więcej kardynał zza „żelaznej kurtyny”. Zestawiając je jednak z dokonaniem papieża, tak wielką liczbą ogłoszonych dokumentów widać jak bardzo ten pontyfikat jest potrzebny współczesnemu światu.

III. Spotkania z cyklu „Ludzie kultury w posłudze myślenia i odpowiedzialności”.

W ten klimat intelektualnej refleksji w Wyższym Seminarium Duchownym wpisały się spotkania organizowane przez Rektorat WSD, Bibliotekę WSD oraz Płocki Instytut Wydawniczy w ramach cyklu „Ludzie kultury w posłudze myślenia i odpowiedzialności”. W sumie w ciągu roku zorganizowano sześć spotkań w następujących terminach:

1. 21 I 1998 roku. Prelegentami byli ks. dr T. Rutowski oraz dr inż. J. Wawszczak, którzy mówili o głównych źródłach przekonań o niepoznawalności prawdy i wartości ogólnoludzkich oraz wychowaniu do wartości w rzeczywistości technicznej.

2. 18 II 1998 roku. Pani mgr A. Misiak omówiła problemy wychowawcze z jakimi boryka się współczesna szkoła i rodzina w procesie wychowania dzieci i młodzieży.

3. 18 III 1998 roku. Tym razem zajęto się rolą języka w komunikacji interpersonalnej (dr A. Wielgus) oraz próbowano dać odpowiedź na pytanie: dlaczego język przeszkadza w porozumiewaniu się? (mgr G. Jędryka)

4. 20 V 1998 roku. Współczesne znaczenie poglądów Pawła Włodkowica omówiła prof. dr hab. E.A. Wesołowska

5. 18 X 1998 roku. Był to wieczór świadectw spotkania z Ojcem św. Janem Pawłem II w 20 rocznicę wyboru na Stolicę Piotrową. Swoimi przeżyciami ze spotkania z Ojcem św. dzielili się m. in.: ks. dr T. Kadziński, M. Stępiak, B. Ostrowska, W. Oleksiak

6. 16 XII 1998 roku. Pozostając w klimacie refleksji nad znaczeniem pontyfikatu Jana Pawła II, ks. mgr M. Tabaka omówił rolę papieża w przewyciężeniu komunizmu w Polsce.

Na zakończenie należy dodać, że spotkania cieszyły się dużym zainteresowaniem środowiska plockiego. Podejmowana dyskusja potwierdzała wieloaspektowość spojrzenia, co sprzyjało pogłębianiu poruszanych zagadnień.

W dniu 8 września 1997 z Kolegium Teologicznego Instytutu Plockiego utworzyła się grupa katolików świeckich naszej diecezji i diecezji sąsiednich nowa szansa ukończenia wyższych szczebli studiów teologicznych. Od chwili powstania Kolegium działa w ramach – historycznego w Plocku od 1972 roku – Punktu Konsultacyjnego (Soborowego Studium Teologiczno-Pastoralnego) Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Dzięki wniowi realizowane przez absolwentów dyplomy umożliwiały zdobyć posiadłą opiekę kościelną, także w obrębie państwowy.

Obok tradycyjnych rocznych studiów prowadzono w Kolegium od 1993 roku w szkole katolików świeckich Soborowego Studium Teologiczno-Pastoralnego istnieje również możliwość podjęcia magisterskich studiów magisterskich, których ukończeniu otrzymują dyplomy ukończenia Wydziału Teologicznego Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie (od 1 października 1999 roku Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego) i tytuł zawodowy magistra teologii ogólnej. W pierwszych latach studia magisterskie w Plocku odbywały się w dwóch cyklach: „cyklu A” (tek teologiczny, przewidziano zgodnie z uścisłami prawnymi, tzw. II-letnicznictwo-teologicznym w Wydziałach Seminarialnych Duchownych) i „cyklu B” (łącznie studia uzupełniające na Kolegium Teologicznym). W roku akademickim 1997/98 rozpoczęto z pierwszym z cyklami (wynikające z uścisłami prawnymi między obydwoma cyklami) i na studiach magisterskich (tak na IV rok Wydziału Teologicznego) zaczęto przyjmować wykazanie absolwentów Kolegium Teologicznego.

W roku akademickim 1996/97 świeccy studenci Plockiego Punktu Konsultacyjnego ATK po raz pierwszy składali egzamin magisterski w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego. W tym samym roku akademickim, w siedzibie głównej Urzędu na warszawskich Ścianach, odbyły się pierwsze obrony prac magisterskich powstałych pod kierun-